

AKSARAY'IN EDEBİYAT BİBLİYOGRAFYASI ÜZERİNE BİR DENEME

HACI VELİ BİŞKİN

GİRİŞ

Aksaray'ın adının ilk olarak eski Hitit metinlerinde geçen “Nenessa (Nenossos)” olduğu sanılmaktadır. M.Ö. 1. bin yılda Kral Kiakki döneminde Şinakhatum-Şinukhtu olarak anılan Aksaray, Hellenistik dönemde Kapadokya Krallığına bağlanmış ve Garsaura olan ismi Arkhelais olmuştur. Haluk Şükrü Akalın hocanın tespitlerine göre daha M.S. 590'lı yıllardaki bir sikkede “Aksara” ismi okunmaktadır. Bu da şehrin adının bir ak taşlarla yapılmış bir saraydan almadığını göstermektedir.

Selçuklular döneminde şehrin adı “Aksera” iken Osmanlı döneminde şehrin adı bugünkü gibi yazılıyordu. Selçuklular döneminde de II. Kılıçarslan tarafından Arkhelais olan adı Aksaray olarak değiştirilmiş ve ikinci başkent durumuna gelmiştir. Şehre kötü insanların alınmamasından dolayı iyi insanların yaşadığı yer anlamına gelen “Şehri-Süleha” olarak anılmıştır (Gül, 2018: 4).

Aksaray, Orta Anadolu'nun en eski yerleşim yeri olan Aşıklı Höyük'e sahip olması ve bölgeye ait yerleşim izlerinin M.Ö. 8500'li yıllara kadar uzanmasıyla kadim bir yerleşim alanı olduğunu kanıtlar. Arkeolojik kazılardan elde edilen bilgiler, Aksaray ve çevresinin Neolitik çağdan (M.Ö. 8000-5500) günümüze kadar kesintisiz iskân sahası olduğunu göstermektedir (Özbaşaran, 1998: 199).

Antik devirde (İlkçağ) “Garsaura” diye anılan şehrin Hititler döneminde önemli bir merkez olan “Kursaura” ile aynı yer olduğu kabul edilmektedir (Topal, 2009: 6). Hasandağı'nın daha cazip kıldığı şehir, antik dönemde Garsauritis bölgesinin başkenti olup, Anadolu'yu doğu-batı ve Kuzey güney yönlerinde kat eden antik yolların düğüm noktasını oluşturur. Hitit metinlerinde Aksaray'dan “Kurşaura” olarak bahsedilir (Tezcan; 1958:517). Aksaray, Akkadlar, Hititler,

Assurlular, Kimmerler, Frigyalılar, Lidyalılar, Medler, Persler, Kapadokyalılar, Makedonyalılar, Romalılar, Bizans, Abbasi, Selçuklu, Danişmendliler, Karamanoğulları, Eratnalılar, Moğollar ve Osmanlı'nın hâkimiyetine geçmiştir (Temel, 2008:9). M.Ö. 713 yılından itibaren bölgenin Asur hâkimiyetinde olduğu görülmektedir. Sonra ise bölgenin Friglerin hâkimiyetine girdiği, M.Ö. 595 yılından itibaren Lidya, Medler, M.Ö 547 yılında ise Perslerin bölgede hüküm sürdüğü görülmektedir.

Makedonya Kralı İskender'in 333 yılında, tüm Anadolu'da Pers hâkimiyetine son vermesi üzerine, başkenti Kayseri (Mazaka) olan Kapadokya krallığı kurulmuştur. Aksaray bölgesi de M.Ö. 332-322 yıllarında Kapadokya Krallığına, M.Ö. 322-301 yılına kadar Makedonya Krallığı'na, M.Ö. 301-M.S. 17 yılına kadar yeniden kurulan Kapadokya Krallığı'na bağlı kalmıştır.

Şehir, M.S.17 yılında Son Kapadokya Kralı Archelaos (M.Ö. 36-M.S. 17) tarafından “Archelais” adıyla yeniden kurulmuştur (Strabon, 2000:7). M.S.17 yılından itibaren ise şehrin Roma İmparatorluğuna geçtiği görülür. Roma imparatoru Cladius (41-54) zamanında Roma kolonisi olmuş ve adı “Colonia Archelais” olmuştur.

M.S. 17-395 yılları arasında Aksaray bölgesi Roma imparatorluğuna bağlı kalmış; 395 yılında Roma İmparatorluğu'nun doğu ve batı olmak üzere ikiye ayrılması üzerine şehir Doğu Roma (Bizans) hudutları içerisinde kalmıştır (Gül, 2012: 21). VII. asrın ortalarından itibaren bölgenin Arap akınlarıyla tanıştığı, İslam dininin yayılması ile birlikte Arap akınına uğrayan Anadolu ve buna bağlı olarak Aksaray da bir dönem Abbasilerin elinde kalmıştır.

Bölgeye yapılan ilk Arap akınlarını diğer akınlar takip etmiştir. 965 yılına kadar

devam eden akınlar neticesinde bölgenin sürekli olarak Arap-Bizans kuvvetleri arasında el değiştirdiği bilinir. 965 yılından sonra ise bölgeye yeniden Bizans'ın hâkim olduğu görülmektedir (Konyalı, 1974: 242-244).

Bizans ve Arap mücadelesinde epeyce yıpranan şehir Türklerin akınlarıyla rahatlamıştır. Malazgirt Savaşı'ndan önce de Anadolu'ya Türk akınlalarının yapıldığı biliniyorsa da, kalıcı yerleşmenin 1071'deki Alparslan'ın zaferinden sonra gerçekleştiği kabul edilir.

Alparslan'ın ölümünden sonra hükümdar olan Melikşah'ın kardeşleriyle Anadolu'ya geçerek 1072 tarihinde Malatya, Kayseri, Aksaray, Konya, Sivas bütün Rum'u fethedip buralara hâkim oldukları, 1072-1080 yılları arasında Aksaray'ın Selçuklu hâkimiyetine girdiği bilinmektedir. Bu dönemde özellikle Selçuklular ve Danişmendliler'in Bizans ile mücadelesi şehrin tarihi açısından çok önemlidir (Gül, 2012:23).

Aksaray Selçuklular döneminde imar yönünden toparlanmaktadır. Konya merkez olduktan sonra, Aksaray doğuya giden yol üzerinde kurulan en önemli iskân merkezi durumuna gelmiştir. Sultan Mesud, (1116-1155) askeri üs olarak kullandığı Aksaray'ın kalesini tamir ettirmiş, cami ve sosyal müesseseler yaptırmıştır.

Aksaray Ulu Camii minberindeki tarihsiz kitabede Selçuklu Sultanı olarak adı zikredilmektedir (Konyalı, 1974:277). Sultan Mesud öldüğü zaman (1156) memleket üç kısım halinde idare edilmekte olup, Konya, Aksaray ve Niğde oğlu II. Kılıç Arslan tarafından idare edilmekte idi. Sultan Mesud'un ölümü üzerine tahta çıkan oğlu II Kılıç Arslan, Aksaray'a çok önem vermiştir.

Camiler, kervansaraylar, bedestenler, saray hamamı yaptırmış ve kalesini tahkim ettirmiştir. Şehre, seyitler, gaziler, âlimler, tüccarlar getirterek yerleştirmiş ve âdeta şehri yeniden kurmuştur. Şehre gayrimüslimlerin, hüviyet ve asaleti belirsiz kimselerin girmesine müsaade etmemiştir. Şehir bundan ötürü Darü'z-Zafer, Darü'l-Cihad unvanlarıyla anılmaya başlanmıştır (Aksarayı, 2000: 23).

Kılıç Arslan devrinde siyâsî gelişmeye paralel olarak ticaretin de geliştiği ve büyük ticarî yolar üzerinde kervansaraylar kurduğu görülür. Sultanlara ait ilk kervansarayı (Kılıç Arslan Kervansarayı) Aksaray civarında yapıldığı bilinmektedir. Kılıç Arslan'ın şehirde kale, saray, saray hamamı, yaptırarak şehri tamamen mamur hale getirdiği görülmektedir.

Ayrıca Öresin Hanı'nın II. Kılıç Arslan döneminde yapıldığı 2007 yılında yapılan arkeolojik kazılar neticesinde çıkan kitabeden anlaşılmıştır. II. Kılıç Arslan son günlerinde ülkeyi on bir oğlu arasında paylaştırmış Aksaray'ı Sivas ile birlikte oğlu Kutbeddin Melikşah'a vermiştir (Topal, 2009:9).

Selçukluların 1318 tarihinde tamamen yıkılmasından sonra şehrin Eretnalıların kontrolüne geçtiği görülür. 1333 tarihinde Aksaray'a gelen İbn Battuta şehrin Emir Ertana'nın nâibi Şerif Hüseyin'in kontrolünde olduğu ifade edilmektedir. Eretnalılar zamanında önemli bir şehir olan Aksaray'da Sultan Alaadin Ertana ve Sultan Gıyaseddin Mehmed adına gümüş sikkeler kestirilmiştir (Topal, 2009:16).

Selçukluların tarih sahnesinden çekilmesiyle Anadolu'da beylikler dönemi başlamıştır. Beylikler döneminin en güçlü devletlerinden birisi de Karamanoğulları'dır. Selçukluların tarihi ve hukuki varisi olduklarını iddia ederek Konya'daki tahtı ele geçirirler. Buna Osmanlı da dahil olmak üzere hiçbir beylik itiraz etmez. Aksaray'ın Karamanoğulları'nın eline geçmesi ise 1366-1367 tarihine rastlamaktadır. Karamanoğulları zamanında Aksaray önemli bir şehir olmuş ve birbirinden kıymetli eserler kazanmıştır (Gül, 2012:25).

Ankara Savaşı'ndan sonra Timur beyliklere kaybettikleri toprakları tekrar vererek Osmanlı'nın güçlenmesinin önüne geçmeyi hedeflemiştir. Karamanoğlu İbrahim Bey'in 1464'te ölümünden sonra oğulları arasında baş gösteren taht kavgası beyliğin bekasını tehlikeye düşürmüştür.

Karaman beylerinin birbirleriyle uğraştıkları bir sırada meydana gelen Dulkadir'li saldırısı üzerine Karamanlılar, Uzun Hasan'a müracaat edip müdahalesini isterler. Karaman

iline giren Uzun Hasan Dulkadirli Beyliği'ni mağlubiyete uğrattıktan sonra Konya, Aksaray, Niğde, Akşehir, Develi ve Kayseri'yi yağmalayarak İshak Bey'e teslim etmiştir (Yörük, 2005:23).

Osmanlı himaye ve nüfuzu altında Karaman tahtına oturan Pir Ahmet Bey, bir süre sonra Osmanlı tahakkümünden kurtulmak için Akkoyunlular ve Venedikliler ile birleşerek açıktan açığa düşmanlığa başlar. Bunun üzerine Karaman ili üzerine yürüyen Fatih 1467'de Konya ve Gevale (Gevele) Kalesi'ni zabteder.

1470 yılında da Karaman Beyleri ile mücadele için görevlendirilen İshak Paşa, Larende, Ereğli ve Aksaray gibi Karaman taraftarı şehirlerdeki halkı İstanbul'a sürer. 1489-1490 yıllarında Memluk hükümdarı Kayıtbay Kayseri, Ankara ve Aksaray'ın da içinde olduğu pek çok Anadolu şehrini almış ve yakıp yıkmıştır. II. Bayezid'in büyük bir orduyla geldiğini öğrenmesi üzerine buraları terk etmiştir.

II. Bayezid devrinde Karamanoğlu Kasım Bey, Cem Sultan tarafını tutarak başkaldırmış, Aksaray halkını da kendisine katılmaya çağırmıştır. Ancak Aksaraylılar iktidardan yana tavır alarak, II. Bayezid'e sadık kalmışlardır. II. Bayezid de bu tutum karşısında Aksaraylılar'ı vergilerden belli bir dönem muaf tutmuştur (Gül, 2012:27).

Osmanlı sonlarında Niğde Sancağı'nın bir kazası olan Aksaray 1920'de liva olmuş ama 1933'te vilayetliği elinden alınmıştır. 1989'da yeniden vilayet olmuştur.

Bu tarihi geçmişi içerisinde Aksaray'a bir de edebiyatı açısından baktığımız zaman Aksaray'ın bir taşra şehri olduğu malumdur.

Edebiyatımızda taşra-merkez çatışması önemli bir yer tutmuştur. Tabii ki taşra kavramı sözlüklerde "Bir ülkenin başkenti veya en önemli şehirleri dışındaki yerlerin hepsi, dışarlık.

”(Gülensoy, 2015; 897) olarak geçmektedir. “Taşra Coğrafya mıdır?” yazısında Merkez-taşra kavramını ele alan Güven Turan,

Taşranın Osmanlıda İstanbul dışında kalan her yeri ifade ettiğini hatta Cumhuriyet döneminde de bu durumun devam ettiğini belirtir.

Yine Güven Turan, artık bugün İstanbul'un merkezilik özelliğini yitirdiğini ve Cumhuriyetle birlikte İstanbul'un dışında doğmuş şair ve yazarların olduğunu belirtir (Harmancı, 2012; 158). Kısa merkez-taşra değerlendirmesinden sonra Aksaray'ın edebiyatını temelde üç açıdan değerlendirebiliriz:

Bunlardan birincisi Aksaray'ın halk edebiyatı, kültürü ve folkloruna katkıları ikinci olarak dinî- tasavvufi edebiyat ve kültürü üçüncü olarak da cumhuriyet dönemi edebiyatı açısından değerlendirebiliriz.

Aksaray'da halk folkloru âşıklar üzerinden yürümüştür. Âşıklar Türk milleti için önemli sanatçılardır. Onlar duygularını bazen sazlarıyla bazen de doğrudan sözleriyle icra etmişlerdir. Hatta Türk kültüründe âşıklık geleneği o denli güçlüdür ki onlar bazen toplumu yönlendirmişler bazen de dönemin yöneticilerine bile yazdıkları şiirleri ile meydan okumuşlardır.

Tabii bu arada “Âşık” kavramının tanımı da halk bilimcilerce farklı şekillerde tanımlanmıştır. Örneğin Saim Sakaoglu “halk şiiri alanında eser verenleri” ‘âşık’ diye nitelerken M.Öcal Oğuz ise “sazla şiir okuyanlara âşık, diğerlerini ise ‘kalem şairi’ veya ‘halk şairi’ olarak tanımlamıştır (Peker, 2013; 8-9).

Aksaray'ın bağrından çıkmış halk şairleri ve ozanlarına baktığımız zaman “ Mehmet Akça, İdris Baştuğ, Mahmut Kotak, Murat Coşkun, Haydar, Aslan, Saadettin Cevizci, Abdullah Kumcu, Rafet Mutlu, Avni Özbek, Bekir Coşkun”(Avan, 1995, 1) gibi isimlerle karşılaşmaktayız.

Yine Selçuk Peker tarafından yayınlanan Ortaköylü Âşıklar adlı eserde de “ Âşık Neşet Güneşli, Ozan Nusret Akçayır, Ozan Türyan Gözüm, Ozan Yahya Köse, Osman Apaçık, Ali

Demirkula, Yunus Belpınar”(Peker, 1999; I-IV) gibi isimlere rastlarken yine aynı yazarın Âşık Sururi Başer ile Ozan Bekir Coşkun’un Kaleminden adlı çalışmalarıyla Aksaray folkloruna önemli katkılar sunmuştur.

İbrahim Hakkı Konyalı da Aksaray Tarihi adlı çalışmasının üçüncü cildinde Âşık Kemali, Ortaköylü Mevlüt Yıldırım, Ulukışlalı Ahmet Muhtacı, Taşpınarlı Âşık Mahmut, Ümmi Çoban, Murat Sükuti Karaca, Oğuz Demir Tüzün gibi şahısların Aksaray’ı ve Aksaray’ın değişik güzelliklerini anlatan şiirleri dikkat çekmektedir. Belki de halk şiirimizin Aksaray merkezindeki ilk örneklerini teşkil etmektedir.

Aksaray’ın edebiyatının ikinci halkasını ise dinî-tasavvufî edebiyatımıza yetiştirdiği şahsiyetler ve onların yazmış oldukları eserleri ile kaynaklık etmiştir. Büyük alimlerden Molla Fenari, Zembilli Ali Efendi, Cemaleddin-i Aksarayî, Somuncu Baba, Yusuf Hakiki Baba, Yunus Emre, İbrahim Aksarayî, Muhammed Cemalî, Abdurrahman Aksarayî, Yusuf Aksarayî, Muhammed Aksarayî, Sacid Aksarayî, Seyyid Hasan Rızayî, Cemal Halvetî, Nisari Ali Efendi Aksarayî, İbrahim b. Mehmet Aksarayî, Abdullah b. Musatafa Aksarayî, Hamid Aksarayî, Ali b. İsmail Aksarayî, Hamdi Aksarayî, Ebu Bekr el- Aksarayî, Ali b. Şaban Aksarayî, Hasan, b. Osman b. Hüsameddin, Oğlanlar şeyhi İbrahim b. Ali el- Aksarayî (Dikici, 2016; 752-768) gibi daha birçok mutasavvıflar ile Piri Mehmet Paşa, İsmail Maşukî gibi şahsiyetlerin Aksaray’la doğrudan bir bağları vardır. Ve bunlardan yine birçoğu eserleriyle de topluma o günden bugüne hizmet etmişlerdir.

Cumhuriyetin kuruluşundan sonra Aksaray’da edebiyat alanında çalışmalar ve edebiyatçılara da rastlamaktayız. Abdullah Harmancı, Cumhuriyet Dönemi Edebiyatımızda Aksaraylı şair ve Yazarlar adlı makalesinden “Nusret Kemal Otyam Sadi Ulurmak Fikret Otyam Mahmut Makal Nahit Eruz Ülkü Ulurmak SinanUğurlu Celaeddin Satılmış Ali Öztürk Hasan Eski Şahin Kulaksız Ramazan Solak Orhan Aydın Hayrettin Ökçesiz Yakup Zengin Zeynep Ankara Yaşar Akbaş Veli Demir Ali Ekecik Yavuz Bayram Çalışkan Ahmet Aytaç Şeref Yeşildal Cevdet Ayas Neyyir Arıbaş Gürsel Akbulut Muammer Öztürk Figen

Şimşek Veraş Çağlayan İshak Pekgöz Mehmet Can Doğan Latif Sarı Yavuz Bal Yalçın Sevindi Gökmen Yılmaz Erdem İbrahim Amaç Hüseyin Sarıkaya Hasan Tosun Akın Akbulut Mustafa Birgin Fatih Coşkun Mustafa Erdem Özçiftçi Çiğdem Çakır”(Harmancı, 2012; 160-189) gibi isimlerle karşılaşmaktayız.

KAYNAKÇA

YÜKSEK LİSANS TEZLERİ

- 1- ALKAN Osman (2002), Aksaray İlinde Anlatılan Masalların Çocuk Eğitimi Açısından İncelenmesi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Yrd. Doç. Dr. Seyit Emiroğlu, Konya.
- 2- AVAN, Yasemin (1995), Aksaray ve Yöresinde Yetiştirilmiş Âşıklar Üzerine Bir Araştırma, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Doç. Dr. Saim Sakaoglu, Konya.
- 3- CANKURT Hasan (2014), Seyyid Hasan Rızayî El-Aksarayî Hayatı, Sanatı, Eserleri Ve Miftâhu's-Sa'ade' Adlı Manzûm Kaside-I Bürde Şerhi, Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Yrd. Doç. Dr. Yasemin Ertek Markoç, Manisa.
- 4- ÇAYLAN Fahriye (2013), Aksaray İli ve İlçeleri Yerleşim Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Prof. Dr. Suzan Suzi Tokatlı, Kayseri.
- 5- GEYİKOĞLU Nilay (2010), Hacı Ali bin Hacı Muhammed Aksarayî'nin Kitab-ı Baytarnâme Tercümesi (İnceleme-Metin-Dizin), Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Doç. Dr. Mesut Şen, İstanbul.
- 6- GÖZEN, Sibel (2014), Aksaray Ortaköy Monografisi, Ömer Halis Demir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Doç. Dr. Nedim Bakır, Niğde.
- 7- GÜMÜŞ, Deniz (2015), Aksaray İli Düz Dokuma Yayıncıları (Kilim, Cıcim, Zili), Ankara Gazi Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- 8- MUN, Cihat (2006), Aksaray İlindeki Yer Adları Üzerine Bir Dil İncelemesi, Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Danışman Yard. Doç. Dr. Sadi Hıncal Nakiboğlu, Niğde.

DOKTORA TEZLERİ

1. BOZ Erdoğan (1996), Hakiki Divanı -Dil İncelemesi, Kısmi Çeviri, Yazılı Metin- (2. Cilt), İnönü Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Yrd. Doç. Dr. Şerif Ali Bozkaplan, Malatya.
2. ÇELİK Aysun (2017), Türk Edebiyatında “Gülîstân” Ve Hasan Rızayî'nin “Cüy-i Rahmet” Adlı Manzûm Gülîstân Şerhi (İnceleme-Metin), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Prof. Dr. Ahmet Sevgi, Konya.
3. DOĞAN Muammer (2012), Aksaray ve Yöresi Ağzıları (İnceleme-Metinler-Sözlük), Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Prof. Dr. Nevzat Topal, Kayseri.
4. GENÇ Gülcan (2012), Muhammed B. Aksarayî, Teferrüci'l-Ümerâ: Dil İncelemesi- Metin ve Sözlük, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Prof. Dr. Muhammed Yelten, İstanbul.
5. SÖYLEMEZ, İsmail (2018), Seyf-i Fergani Divanı Tahlili (Kaside, Kit'a ve Rubailer), Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Danışman Prof. Dr. Adnan Karaismaoğlu, Kırıkkale.

MAKALELER(ULUSAL-ULUSLARARASI)

1. BOZ Erdoğan (2000), İmadi'l-İslam'daki Ünlü Uyumları (Abdurrahman b. Yusuf Aksarayî'nin Eseri), IV. Uluslararası Türk Dili Kurultayı, C.1, Aksaray, s. 217-232.
2. CANKURT Hasan (2013), Ehl-i Cennet Efendi, “Tecelliyat” Adlı Arapça Eseri ve Tecelliyat'a Hasan Rızayî el-Aksarayî Tarafından Yapılan Manzûm-Mensur Türkçe Tercüme Şerh Üzerine, Turkish Studies, Volume 8/4, Spring, s. 783-816.
3. DENİZ, Bekir (1998), Geçmişte ve Günümüzde Aksaray Halıları-Eski Aksaray Halıları, Arış Dergisi, S.4, s. 90-103.
4. DOĞAN, Muammer (2012), Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar 3, Dialektolog(Yaz 2012), S.4, s.9-21.
5. DOĞAN, Muammer (2009), Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar 2, Turkish Studies(Yaz 2009), S. 4/4, s. 236-249.
6. DOĞAN, Muammer (2012), Aksaray Ağzından Derleme Sözlüğüne Katkılar 1, Turkish Studies(Kış 2010), S. 5/1, s. 294-312

7. DOĞAN, Muammer (2015), Yunus Emre Divanındaki Söz Varlığının Aksaray İli Ağzlarındaki İzleri, TEKE, S. 4/4, s. 1513-1523.
8. GÜMÜŞ Kudret Safa, GÜMÜŞ Deniz (2016), Türk Dokuma Sanatında Sözlük Denemesi: Aksaray-Taşpınar Hahırları Sözlüğü Örneği, Akademik Bakış Dergisi, S. 55, (Mayıs – Haziran 2016).
9. HARMANCI Abdullah (2012), Cumhuriyet Dönemi Edebiyatımızda Aksaraylı Şair ve Yazarlar, JASSS, Volume 5, Issue 1, February, p. 157-191.
10. KARAİSMAİLOĞLU, Adnan –SÖYLEMEZ İsmail (2017), Seyf-i Fergani'nin Hayatı ve Eserleri, Yakın Doğu Üniversitesi İslam Tetkikleri Merkezi Dergisi, Cilt, 3, Sayı 1, Bahar, s. 137-160, Kıbrıs.
11. KAYA, Doğan (1982), Ortaköy ve Çevre Folkloru Araştırması, Milli Folklor IV.
12. KAYA, Doğan (1984), Yunus Emre Niğde Aksaray'da Yatıyor, Halk Kültürü Araştırmaları, s. 41-53.
13. KIRAC, Mustafa Cahit, Aksaray İlimizde Halı-Kilim Konusundaki Faaliyetler, Arış Dergisi, S.4, s.84-89.
14. PEKER, Selçuk (2016), Türk Ad Verme Geleneği Çerçevesinde Aksaray'dan Bir İsim: Şammas,(Prof. Dr. Saim Sakaoglu'na Armağan 'dan Bölüm Yazısı), Kömen Yayınları, s. 634-658.
15. PEKER, Selçuk (2016), Dağ Kültü Bağlamında Bir Müracaat Makamı Olarak Ekecik Dağı, Uluslar Arası Sosyal Araştırmalar Dergisi.
16. PEKER, Selçuk (2007), Türk Ad Verme Geleneği Çerçevesinde Aksaray'dan Bir İsim: Çapan, Milli Folklor Dergisi.
17. SOLAK, Ömer (2009), Aksaray'ın Adı Nereden Geliyor?, Ayrıntı(Temmuz 2009), S.2.
18. SOLAK, Ömer (2009), Kaybolan Hazineyiz Aksaray Ağzı, Ayrıntı(Kasım 2009), S.3.

SEMPOZYUM- KONGRE TEBLİĞLER

1. AKALIN Şükrü Haluk (2016), Tarih Boyunca Aksaray'a Verilen Adlar ve Bu Adların Kökeni Üzerine Görüşler, Değerlendirmeler, I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu Bildiri Kitabı, Aksaray, s. 941-952.
2. ALTUĞ Murat (2016), Yusuf Hakiki Baba'nın Muhabbetname Adlı Eserinde Geçen Deyimler, I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, Aksaray, s. 582-605.
3. BİŞKİN Hacı Veli- Mustafa Çalışkan (2016), Somuncu Baba'yı Anlatan Romanlarda Kullanılan Ayet ve Hadisler, I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu Bildiri Kitabı, Aksaray, s. 334-355.
4. BOZ Erdoğan (2011), Yusuf Hakiki Baba Divanı'ndaki Terci-i Bend ve Terkid-i Bendler Üzerine, Somuncu Baba ve Kültür Çevresi Uluslararası Sempozyum Bildiri Kitabı(23-25 Eylül 2011), Aksaray Belediyesi Yayınları, Erek Ofset, Ankara, s. 191-2005.
5. CELİK Aysun (2016), Aksaraylı Hasan Rızayî'nin Nazm-ı Ahkâm-ı Sâl-i Türkân Adlı Eseri, I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, Aksaray, s. 67-84.
6. ÇOLAK, Faruk (2017), Arzu ile Kamber Hikâyesinin Aksaray Anlatması, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu(26-28 Ekim 2017), s. 226-231.
7. ÇOLAK, Faruk (2017), Hurşit ile Mahmihi Hikâyesinin Aksaray Anlatması, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu(26-28 Ekim 2017), s. 232-235.
8. DENİZ, Bekir (1984), Taşpınar Hahırlarında Desen, I. Ulusal El Sanatları Sempozyumu, İzmir.
9. DOĞAN, Muammer (2010),Aksaray Ağzında Görülen Deyimler Üzerine Bir Değerlendirme, III. Uluslararası Dünya Dili Türkçe Sempozyumu(16-18 Aralık 2010) Bildiri Kitabı, İzmir, s. 319-326.
10. EVAT Yılmaz (2017), Ahmet Kuşsan'ın Somuncu Baba İsimli Romanında Mekan, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu Bildiri Kitabı, Aksaray, s.745-756.
11. EVAT Yılmaz (2017), Konuşma Sanatına Dair: Muhabbetname Mesnevisi Örneği, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu Bildiri Kitabı, Aksaray, s.757-761.
12. GÜMÜŞ, Deniz (2014), Türk Dokuma Sanatında Sözlük Denemesi; Aksaray Taşpınar Hahırları Sözlüğü Örneği, Uluslararası Sözlük Bilimi Sempozyumu, 26-27 Kasım 2014, Sakarya.
13. GÜMÜŞ Kudret Safa (2016), Tasavvuf Çevresinde Ahlak: Yusuf Hakiki Baba Divanı Örneği, İsmi 2016 Çevre ve Ahlak Sempozyumu-Saraybosna.
14. GÜMÜŞ Kudret Safa (2016), Yusuf Hakiki (Aksarayî) Baba'nın Muhabbetname Adlı Eserinde Geçen Tasavvuf Ehlinin Giysi ve Eşyaları ile İlgili Kavramlar, I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, Aksaray, s. 445-460.
15. GÜMÜŞ Deniz, GÜMÜŞ Kudret Safa (2017), Aksaray-Taşpınar Hahırlarında Görülen Motifler ve Anlamları, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu , s.177-186.
16. GÜMÜŞ Kudret Safa (2016), Yusuf Hakiki Baba (Aksarayî)'nin Divanı'nda Yer Alan "Karaman" ile İlgili Gazeli Üzerine Bir İnceleme, 4th International Symposium On Development Of Kop Region.
17. GÜMÜŞ Kudret Safa (2017), Yusuf Hakiki (Aksarayî) Baba Divanı'nın Günümüz Sosyal Hayatına Uygulanabilirliği Üzerine, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, s.52.
18. GÜNEŞ İsmail (2018), Aksaraylı İsa'nın Dasitan-ı İsmail Adlı Eseri ve Dili, III. Uluslar Arası Kültür ve Medeniyet Kongresi, Mardin.
19. OKUMUŞ Osman, GÜMÜŞ Kudret Safa (2014), Anadolu'da Şehirler ve 15. Yüzyıl Osmanlı Tarih Eserlerine Göre Aksaray, Niğde, Konya, II. Ulusal KOP Bölgesel Kalkınma Sempozyumu- Niğde .
20. PEKER, Selçuk (2011), Geleneğin Etkisiyle Âşıklığı Tercih Eden Bir İsim Aksaraylı Âşık Bayram Özçiftçi ve Şiirleri, III. Ulusal Konya Ereğli Kemal Akman Meslek Yüksek Okulu Tebliğ Günleri, Ereğli.
21. SARIAY Ercüment, GÜMÜŞ Kudret Safa (2017), Yusuf Hakiki Babanın "Mahabbetname" Adlı Eserinde Geçen Tarihî Şahsiyetler, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, s.195-206
22. SOLAK, Ömer (2010), Aksaraylı Şairler ve Yazarlar Kitabı Örneğinde Kent ve Edebiyat Çalışmaları, I. Milletler Arası şehir Tarihî Yazarları Kongresi (5-7 Kasım 2010) Bildiri Kitabı, TYB, Ankara, s. 307-313.
23. SOLAK, Ömer (2010), Aksaraylı Bir Mahalli Şair; Yaşar Akbaş'ın Eylül Şiirlerinde Tematik Yapı, II. Ulusal Konya Ereğli Kemal Akman Meslek Yüksek Okulu Tebliğ Günleri(13-14 mayıs 2010) Bildiri Özetleri Kitabı, Ereğli Kemal Akman MYO Ereğli Yükseköğretimi Geliştirme Derneği Yayınları, Ereğli, s.91.
24. STANEK, Barbara Kamila (2017), Aksaray İli Ağzlarında Görülen Deyimlerde Beden Organlarının Kavramlaştırılması, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, s.343-353.
25. YILMAZ, Durdane (2016), Yûsuf Hakiki Baba'nın "Muhabbetnâmesi"nde Gönül Kavramı, I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, Aksaray, s.178-189.
26. YILMAZ, Durdane (2017), Yûsuf Hakiki Baba'nın "Muhabbetnâmesi"nde Tabiat ve Çevre, II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu, Aksaray, s.186-194.

KİTAPLAR

E. I. Edebiyat(Dil, Halk Bilimi, Eski Türk Edebiyatı, Tasavvuf Edebiyatı, Roman, Hikaye)

1. AVAN, Yasemin (1995), Aksaraylı Aşıklar, Aksaray Valiliği Yayınları, Aksaray.
2. BAŞER Şahin (2006), Şeyh Hamid-i Veli Yakasız Gömlek, Zemzem Suyu, 4. Baskı, Akın Ofset, Konya.
3. BAŞER Şahin (2002), Şeyh Hamid-i Veli, 5. Baskı, Akın Ofset, Konya.
4. BİZİM YUNUS (2010), Ortaköy Kaymakamlığı Yayınları, Yeni Aksaray Matbaası, Aksaray.
5. BOZ Erdoğan (2009), Yusuf Hakiki Baba Divanı, Aksaray Valiliği Yayınları, Aksaray.
6. BOZ Erdoğan (2011), Yusuf Hakiki Baba Divanı'ndan Seçmeler, Aksaray Belediyesi Yayınları, Aksaray.
7. CANKURT Hasan (2015), Seyyid Hasan Rızâyî El-Aksarayî Hayatı-Eserleri ve "Miftâhu's-Sa'ade" Adlı Manzum Kaside-i Birde Şerhi, Aksaray Valiliği Yayınları, Akçağ Basımevi, Ankara.
8. COŞKUN, Fatih (2008), Aksaray Destanı.
9. ÇAVUŞUĞLU Ali (2009), Yusuf Hakiki Baba- Mahabbetnâme, Aksaray Belediyesi Yayınları, 1. Baskı, Ankara.
10. ÇAVUŞUĞLU Ali (2009), Mahabbetnâme, Akçağ Yayınları, Ankara.
11. ÇAVUŞOĞLU Ali (2013), Sevgi Yolu, Aksaray Belediyesi Yayınları, 2. Baskı, Erek Matbaacılık, Ankara.
12. DELEN, Hasan (2009), Ozanlık Geleneği ve Halk Ozanı Arif Delen, Karatay Akademî Yayınları, Konya.
13. GÖRKAS İrfan (1995), Cemaleddin Aksarayî'nin Hayatı- Eserleri, Aksarayî Vakfı yayınları, Aksaray.
14. HAYRULLAH NEDİM EFENDİ (2006), Zenbilli Ali Efendi, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul.
15. KUŞSAN Ahmet (2015), Somuncu Baba Sırr-ı Esrar, Uğur Tuna Yayınları, Konya.
16. KÜÇÜKDAĞ Yusuf (2017), Cemalî Ailesi, Aksaray Belediyesi Yayınları, Özyurt matbaacılık, Ankara.
17. KÜÇÜKDAĞ Yusuf (2017), Piri Mehmet Paşa, Aksaray Belediyesi Yayınları, Demirok Matbaacılık, Ankara.
18. MAKAL Mahmut (2012), Bizim Köy, Literatür Yayınları, İstanbul.
19. Minyatürlerle Yunus Emre Menkabeleri ve Şiirleri, Aksaray Valiliği Yayınları, Yenigün Matbaası, Aksaray.
20. ULU Mahmut (2016), Ulu Şeyh Cemaleddin-i Aksarayî Hayatı ve Eserleri, Aksaray Belediyesi Yayınları, Dizgi Ofset, Konya.
21. ULU Mahmut (2014), Somuncu Baba- Şeyh Hamid-i Veli, Hayatı ve Eserleri, Aksaray Valiliği Yayınları, Dizgi Ofset, Konya.
22. ULU Mahmut (2013), Somuncu Baba Aşkın Sırrı, Karatay Akademî Yayınları, Konya.
23. ULU Mahmut (2015), Somuncu Baba Ateşsiz Fırın, Aksaray Belediyesi Yayınları, Dizgi Ofset, Konya.
24. ULU Mahmut (2012), Aşka Ağlayan Derviş Yunus Emre, Karatay Akademî Yayınları, Konya.
25. PEKER, Selçuk (2016), İlham ve Kalem Aksaraylı Ozan Bekir Coşkun'un Kaleminden, Uğur Tuna Yayınları, Konya.

26. PEKER, Selçuk (2015), Mezar ve Türbelere Kült Merkezli Bakış Aksaray Örneği, Kömen Yayınları, Konya.
27. PEKER, Selçuk (2013), Gönüm Sürürü Aksaraylı Aşık Sururi Başer ve Şiirleri, Aksaray İl Kültür Turizm Müdürlüğü Yayınları, Aksaray.
28. PEKER, Selçuk (1999), Ortaköylü Aşıklar, Gökçe Ofset.
29. SOLAK, Ömer vd. (2016), Aksaraylı Şair ve Yazarlar, Tablet Yayınları, Konya.
30. I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu(27-29 Ekim 2016) Tam Metin Bildiri Kitabı (Şubat 2017), Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayını, Dizgi Ofset, Konya.
31. II. Uluslararası Aksaray Sempozyumu(27-29 Ekim 2017) Tam Metin Bildiri Kitabı (Aralık 2017), Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayını, Dizgi Ofset, Konya.
32. I. Uluslararası Aksaray Sempozyumu Tam Metin Bildiri Kitabı (2009), Aksaray Üniversitesi Yayınları, Yenigün Ofset Matbaa, Aksaray.
33. Somuncu Baba ve Kültür Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı (2009), Aksaray Belediyesi Yayınları, Erek Ofset, Ankara.
34. Yunus Emre Kitabı (2017), Aksaray Valiliği Yayınları, Akçağ Yayınevi, Ankara.
35. Şair ve Ozanların Dilinden Aksaray (2016), Aksaray Valiliği Yayınları, Yeni Aksaray Basın Yayın, Aksaray.
36. UÇAR Hasan – ŞEN Mustafa (2017), Nüzhetü'l Ebrar, Aksaray Valiliği Yayınları, Akçağ Yayınevi, Ankara.
37. ULUIRMAK Sadi (1979), Ulurmak'tan Hasan Dağı'na, Aksaray.
- E.2. Araştırma İnceleme (Tarih, Coğrafya, Sanat Tarihi, Ticaret, Güzel Sanatlar)
38. Aksaray Kültür Envanteri (Merkez, Ağaçören, Eski, Gülağaç, Ortaköy, Sarıyahşi) (2010), Aksaray Valiliği Yayınları, Kayhan Ajans.
39. Aksaray Kültür Envanteri (Güzelyurt) (2010), Aksaray Valiliği Yayınları, Kayhan Ajans.
40. Aksaray'ın Yaşayan Değerleri (2017), Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayınları, Aksaray.
41. ARIBAŞ Kenan – YILDIRIM Tahsin (1998), Tarihini Başladığı Yer Gülağaç, Çizgi Kitabevi Yayınları, Konya.
42. ATA RAMAZAN (2010), Aksaray Okulu ve Osmanlı Medeniyetine Katkıları, Hüner Yayınları, İstanbul.
43. AYDIN, Orhan (2008), Yeşilova Türkmenleri Tarihi.
44. AYGÜN Necmettin (2016), Nüfus Defterlerinde Aksaray'ın Sosyal ve Ekonomik Tarihi (1830-1845), C. 1,2,3, Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayınları, Azim Matbaacılık, Ankara.
45. BAY Mustafa (2013), Salnamelerde Aksaray, Aksaray Valiliği Yayınları, Yeni Aksaray Matbaacılık, Aksaray.
46. CİĞİRLİ Erol – HÜYÜK Vahit (2017), Dünden Bugüne Sarahlı, İncir Yayıncılık, Kayseri.
47. Cumhuriyetin Ellinci Yılında Niğde (1973), Niğde Valiliği, 1973 İl Yıllığı, Niğde.
48. Darü'z-zafer, Şehr-i Süleha Aksaray, (2012), Aksaray Belediyesi Yayınları, Ada Ofset, İstanbul.
49. ELHATİP Hatim (2002), Aksaray İndeki Su kaynakları ve Çevre Sorunları, Aksaray Valiliği Çevre Koruma Vakfı Yayınları, Aksaray.
50. ERDAL Zekai – GÜL Mustafa Fırat – ÖZDİL Orhan (2017), Aksaray Ulu Cami, Aksaray Belediyesi Yayınları, Dizgi Ofset, Konya.
51. ERDAL Zekai – GÜL Mustafa Fırat (2014), Aksaray Dağarcığı – Vali Abdullah Sabri Kartel'in Aksaray Notları, Yeni Aksaray Ofset, Aksaray.
52. ERDAL Zekai (2016), Aksaray Evleri, Aksaray Belediyesi Yayınları, Demirok matbaacılık, Ankara.
53. ERDAL Zekai – GÜL Mustafa Fırat (2016), Aksaray Dağarcığı, Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayınları, Azim Matbaacılık, Ankara.
54. EROL Hülya (2018), Aksaray Mutfak Kültürü ve Yöresel Yemekleri, Aksaray Valiliği Yayınları, Demirok Matbaacılık, Ankara.
55. Fotoğraflarla Aksaray 2, Aksaray Belediyesi Yayınları, Aksaray.
56. GÜL Mustafa Fırat (2014), Abdullah Sabri Kartel, Manzum Osmanlı Tarihi, Bursa Büyükşehir Belediyesi Yayınları, Bursa.
57. GÜL Mustafa Fırat (2014), Aksaray Azim-i Milli, Aksaray Belediyesi Yayınları, Atalay Matbaacılık, Ankara.
58. GÜL Mustafa Fırat (2013), Bir Zamanlar Aksaray'da Ticaret, Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayınları, Azim Matbaacılık, Ankara.
59. GÜL Mustafa Fırat (2011), Aksaray Şehit ve Gazileri, Aksaray Belediyesi Yayınları, Yeni Aksaray Matbaacılık, Aksaray.
60. GÜL Mustafa Fırat (2016), Aksaray'da Muhasebecilik, Yeni Aksaray matbaası, Aksaray.
61. GÜL Mustafa Fırat (2011), Eski(meyen) Aksaray Fotoğrafları, Yeni Aksaray Matbaası, 2. Baskı, Aksaray.
62. GÜL Mustafa Fırat (2012), Eski(meyen) Aksaray Fotoğrafları 2, Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayınları, Azim Matbaacılık, Ankara.
63. GÜL Mustafa Fırat (2016), Eski(meyen) Aksaray Fotoğrafları 3, Aksaray Üniversitesi Somuncu Baba Tarih ve Kültür Araştırmaları Merkezi Yayınları, Azim Matbaacılık, Ankara.
64. GÜL Mustafa Fırat (2013), Feryat ve Çağrı (Aksaray'ın İlk Valisi Abdullah Sabri kartel'in Hayatı, Mücadelesi ve İki Manzum Eseri), İz Yayıncılık.
65. GÜL Mustafa Fırat – KUŞSAN Ahmet (2016), Medfun Ecdada Metfun Ahfad, Aksaray Belediyesi Yayınları, Aksaray.
66. KARATAY Kılıç Semra – SERT Ebru (2018), Aksaray El Sanatları, Demirok Matbaa, Ankara.
67. KAYA Erdoğan (2007), Aksaray'ın Dünü Bugünü, 2. Baskı, Aksaray.
68. KAYA Erdoğan (2013), Tarihten Günümüze Aksaray, Yeni Aksaray matbaası, Aksaray.
69. KOLTUK Taner (2011), Osmanlı Belgelerinde Aksaray Vilayeti, Aksaray Valiliği Yayınları, Gökçe Ofset, Aksaray.
70. KONYALI İbrahim Hakkı (1974), Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi, C. 1,2,3, Fatih Yayınevi Matbaası, İstanbul.
71. Onbin Yıllık Kültür Şehri Aksaray (2000), Aksaray Valiliği Yayınları, TŞOF Matbaası, Ankara.
72. ÖZDİL Orhan – GÜL Mustafa Fırat – ERALP Yaşar Azap (2014), Aksaray'ın Tek Şer'iyye Sicli, Şen Matbaa, Ankara.
73. ÖZTÜRK Hakan (2018), Aksaray Yüz 1 Yüz, Aksaray Belediyesi Yayınları, Demirok matbaacılık, Aksaray.
74. ŞİMŞİRGİL AHMET (2016), Sultan II. Kılıçarslan ve Aksaray, IQ Yayınları, İstanbul.
75. TEKELİ Osman (2008), Aksaray Vilayeti Tarihi (1926-1933), Yeni Aksaray Ofset, Aksaray.
76. TOPAL Nevzat (2009), Anadolu Selçuklular Devrinde Aksaray, Aksaray Valiliği Yayınları, Enstitü Matbaacılık, Ankara.
77. TOPAL Nevzat (2009), Hasan Dağı'nda İlmî Cevelan, Kömen Yayınları, Konya.
78. UĞURLUEL Talha (2017), Anadolu'nun Orta Yeri, Aksaray Belediyesi Yayınları, Pasifik Ofset, İstanbul.
79. YILDIRIM Fahri (2012), Seyyahların Gözünden Aksaray ve Çevresi, Aksaray Valiliği Yayınları, Gökçe Ofset, Aksaray.
80. YETKİN Mehmet Tahir (2015), Ebrû Aksaray, Aksaray belediyesi Yayınları, Aksaray.
81. YÖRÜK Doğan (2005), XVI. Yüzyılda Aksaray Sancağı (1500-1584), Tablet Kitabevi, Konya.